ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

# СТРУКТУРА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

# «ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Економічний факультет

Структура лекційних занять з дисципліни «Податкові системи зарубіжних країн» для студентів за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», 2026 р. 11 с.

Розробники: Огренич Юлія Олександрівна, д.е.н, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Структура лекційних занять затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Протокол від “28” серпня 2026 року №2

**Змістовий модуль 1.** Особливості побудови та функціонування податкових систем різних країн світу

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації податкових систем у країнах світу.
Питання для підготовки:
1. Податкова система та її місце у фінансовій системі держави.
2. Елементи системи оподаткування та їх характеристика
3. Класифікація податкових платежів за різними ознаками

Тема 2. Загальні особливості та ознаки податкових систем країн з різною економічної спрямованістю
Питання для підготовки:
1. Напрямки економічної концепції теорії податків.
2. Особливості та принципові підходи до розробки податкової політики підприємства в різних країнах світу.

**Змістовий модуль 2.** Податкові системи країн Європи
Тема 3. Система оподаткування у Великобританії, Франції.
Питання для підготовки:
1. Податкова система Великобританії.
2. Податкова система Франції.

Тема 4. Система оподаткування Німеччини, Італії та Іспанії.
Питання для підготовки:
1. Податкова система Німеччини.
2. Податкова система Італії.
3. Податкова система Іспанії.

**Змістовий модуль 3.** Податкові системи країн Американського континенту

Тема 5. Податкова система Сполучених Штатів Америки.
Питання для підготовки:
1. Податкова служба США.
2. Податкова система США.
3. Податкові пільги США.
4. Адміністрування податків.

Тема 6. Податкова система в Канаді.
Питання для підготовки:
1. Податкова служба Канади.
2. Податкова система Канади.
3. Податкові пільги Канади.
4. Адміністрування податків.

**Змістовий модуль 4.** Особливості розвитку податкових систем країн Азії та Австралії

Тема 7. Податкова система країн Азії та Австралії.
Питання для підготовки:
1. Податкова система країн Азії
1.1. Податкова служба Японії
1.2. Податкова система Японії
1.3. Адміністрування податків Японії
1.4. Податкова служба Ізраїлю
1.5. Податкова система Ізраїлю
1.6. Адміністрування податків Ізраїлю

## Рекомендована література

**Основна**:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 210 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 176). URL: https://ir.kneu.edu.ua/items/b1e82607-333d-4434-bee2-04ee46ce640f (дата звернення: 02.06.2024).

2. Волощук М. Г., Петріченко О. О., Білаш О. В., Карабін Т. О. Податкове право країн ЄС : посібник. Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. 144 с.

3. Податкова система : навч. посіб. / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

4. Томнюк Т. Л. Податкова система : навч. посіб. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

5. Фаренюк Н. В. Податкова політика зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025. 128 с.

**Додаткова**:

1. Огренич Ю. О. Податкові системи зарубіжних країн : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 70 с.

2. Огренич Ю. О. Актуальні питання фінансової політики та роль податкових органів у контексті реформування податкових систем: порівняльний аналіз Естонії та України в умовах цифровізації. *Цифровізація як чинник економічної трансформації та соціально-економічної безпеки України: теорія, практика, перспективи :* колективна монографія / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. 376 с. П. 3.2. С. 294–310.

3. Огренич Ю. О. Дослідження впливу податкового навантаження на фінансово-господарську діяльність промислових підприємств. *Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4. Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4:* матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Дубляни 02 черв. 2022 р. Дубляни: ЛНУП, 2022. Ч. ІІ. С. 25–28. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/10579/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%A7.2.pdf#page=26 (дата звернення: 02.06.2022).

4. Огренич Ю. О. Податкове планування як засіб оптимізації податкового навантаження підприємств України. *Підприємництво та*

*логістика в умовах сучасних викликів:* матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль 26-28 трав. 2022 р. Тернопіль: Видавництво «Університетська думка» Західноукраїнського національного університету, 2022. С. 58–62. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45208 (дата звернення: 24.07.2022).

5. Огренич Ю. О. Формування ефективної податкової політики підприємств як передумова забезпечення соціально-економічної безпеки економіки України в умовах цифрової трансформації. *Теоретико-методичні основи забезпечення соціально-економічної безпеки економіки України в умовах діджиталізації бізнес-процесів :* колективна монографія / А. В. Череп, В. Г. Воронкова, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. Розділ 5. 202 с. С. 161–200.

6. Огренич Ю. О., Аношіна С. С. Ефективне управління фінансами промислових підприємств через податкові механізми в умовах воєнного стану та цифровізації економіки. *Сталий розвиток економіки*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2025. № 2 (53). С. 5–14.

7. Огренич Ю. О., Аношіна С. С. Цифровізація податкових і митних процесів як чинник підвищення ефективності функціонування та конкурентоспроможності підприємств. *Економічна парадигма (Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки).* 2026. № 3 (107). URL: https://humanitarian.com.ua/index.php/economics/article/view/972. DOI: https://doi.org/10.25313/economics-2026-3-107-19.

8. Огренич Ю. О., Василенко Д. О. Механізми адміністрування непрямих податків у державах-членах ЄС як інструмент зміцнення економічної та соціальної безпеки в епоху цифрової економіки. *Research in Science, Technology and Economics :* 6th International Scientific and Practical Conference, Luxembourg, Luxembourg, February 18-20, 2026. Luxembourg, Luxembourg : International Scientific Unity, 2026. С. 130–135. URL: https://isu-conference.com/en/archive/research-in-science-technology-and-economics-18-02-26/. DOI: https://doi.org/10.70286/isu-18.02.2026.009.

9. Огренич Ю. О., Василенко Д. О. Податкова система зарубіжних країн: характеристика, особливості адаптації досвіду оподаткування в Україні. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи:* матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23-24 верес. 2022 р. Одеса, 2022. С. 195–197.

10. Огренич Ю. О., Гурська А. Ю. Особливості оподаткування імпортно-експортних операцій під час воєнного стану в Україні. *Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку:* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 10 листоп. 2022 р. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. С. 259-261. URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2022/conf/1.2/STSEPtaIS_2022_tezy.pdf (дата звернення: 10.11.2022).

11. Огренич Ю. О., Кайрачка Н. В. Особливості цифровізації податкової системи та податкових органів в Україні. *Global learning problems: causes, solutions and theories:* VII International Scientific and Practical Conference, Thessaloniki, Greece, October 14-16, 2024. Thessaloniki, Greece : European

Conference, 2024. С. 29–31. URL: https://eu-conf.com/events/global-learning-problems-causes-solutions-and-theories/.

12. Огренич Ю. О., Кармазіна В. С. Особливості функціонування контролюючих органів у сфері реалізації податкової та митної політики в Україні під час воєнного стану: стан і напрямки вдосконалення. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Економіка і менеджмент.* Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 54. С. 42–50.

13. Огренич Ю. О., Котухов Д. П. Діджиталізація податкових органів у країнах ЄС: особливості, перспективи, досвід для країни. *«Історія торгівлі, податків та мита»:* матеріали XVII Міжнар. наук. конф., м. Дніпро, 26-27 жовт. 2023 р. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. С. 162–164.

14. Огренич Ю. О., Кутузова Н. В. Екологічний податок: особливості та напрямки удосконалення з урахуванням досвіду країн ЄС. *Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці :* матеріали VII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Дніпро, 04-05 берез. 2024 р. Дніпро : ДДАЕУ, 2024. С. 34–38. URL: https://drive.google.com/file/d/1wDKp0KbE-cqOzd_qzgjafby9JNV0wtnL/view?fbclid=IwAR3q_GUz4ixRwLGNoVIjTZepuV8u5Krp2KcF537XChzMGZE5PpvBaYZpHyQ (дата звернення: 05.03.2024).

15. Огренич Ю. О., Матвієнко Д. О. Інтеграція податкового законодавства України та законодавства Європейського Союзу. *Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеко-орієнтованого управління в умовах глобалізації:* матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 17–18 листоп. 2022 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. С. 127–130. URL: https://eprints.kname.edu.ua/61994/ (дата звернення: 20.12.2022).

16. Огренич Ю. О., Проноза Н. О. Європейський та вітчизняний досвід використання цифрових технологій у системі оподаткування підприємств. *Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах :* збірник тез доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Ірпінь, 26 лют. 2025 р. Ірпінь, 2025. С. 402–407. URL: https://dpu.edu.ua/images/2025/Postijni%20photo%20dla%20storinok%202025/Kafedra%20publicnih%20finansiv/Konferencii/Zbirnik_finansovi_mehanizmi.pdf.

17. Огренич Ю. О., Русінова В. С. Стимулювання інноваційної діяльності підприємств через удосконалення податкової системи в умовах цифровізації. *Глобальні економічні трансформації та цифрові інновації в бізнесі :* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 трав. 2026 р. Харків : Держ. біотехнологічний ун-т., 2026. С. 235–238. URL: http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20489970.

18. Огренич Ю. О., Фоменко Д. О. Особливості сплати податку на нерухоме майно у Франції та впровадження досвіду в Україні. *Фінансово-економічні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в період становлення інноваційної економіки :* матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Кривий Ріг,

10 листоп. 2022 р. Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2022. Ч. 1. С. 270–274.

19. Огренич Ю. О., Череп А. В. Роль податкової системи у забезпеченні соціально-економічної безпеки та конкурентоспроможності економіки України в умовах цифровізації. *Сталий розвиток економіки*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2025. № 4 (55). С. 452–459.

20. Огренич Ю. О., Череп А. В., КолісникА. В. Особливості оподаткування великого та малого бізнесу в умовах цифровізації економіки: міжнародний та вітчизняний досвід. *Цифрова трансформація економіки України шляхом інтеграції європейського досвіду в умовах війни та повоєнного відновлення :* колективна монографія / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп, В. М. Гельман. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. 396 с. П. 2.7. С. 248–260.

21. Огренич Ю. О., Череп А. В., Чеховська В. С. Вплив податкового навантаження на фінансові показники діяльності та економічну безпеку підприємств в умовах цифровізації. *Теоретико-методичні підходи та європейський досвід цифрової трансформації бізнесу як передумова забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах цифровізації економіки* : колективна монографія / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. 326 с. П. 2.2. С. 142–155.

22. Огренич Ю. О., Щебликіна І. О., Сопіна А. Є. Бюджетно-податкова політика України: особливості та напрямки вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5142.

23. Огренич Ю. О., Яреміна М. О. Податкова система України в умовах діджиталізації: особливості, сучасний стан та напрямки вдосконалення. *Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий, управлінський та правовий аспекти :* матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19 берез. 2025 р. Київ : Академія праці, соціальних відносин та туризму, 2025. С. 168–172.

24. Огренич Ю., Дідик П. Податкова система Польщі та Франції: особливості, сучасний стан в умовах діджиталізації. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством :* матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої пам’яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка, м. Полтава, 25 берез. 2025 р. Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2025. Частина 1. С. 541–544. URL: https://www.pdau.edu.ua/news/u-pdau-vidbulasya-vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferenciya-prysvyachena-pamyati-profesora.

25. Чеховська В., Огренич Ю. Реформування податкової системи України в умовах сьогодення: особливості, напрями. *Фінансові механізми забезпечення відновлення економіки України в сучасних умовах :* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, м. Ірпінь, 22 лют. 2024 р. Ірпінь, 2024. С. 507–510. URL: https://dpu.edu.ua/vsi-novyny-kafedry-publichnykh-finansiv/na-kafedri-publichnykh-finansiv-vidbulasia-mizhnarodna-naukovo-

praktychna-konferentsiia-molodykh-vchenykh-finansovi-mekhanizmy-zabezpechennya-vidnovlennya-ekonomiky-ukrayiny-v-suchasnykh-umovakh (дата звернення: 23.04.2024).

26. Ohrenych Yu. O., Kairachka N. V. The impact of taxes on the financial and economic activities of enterprises in Ukraine: assessment and directions for optimizing the tax burden. *Financial Strategies of Innovative Economic Development: Proceedings Scientific Publications (Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки: Збірник наукових праць)*. Zaporizhzhia : Publishing House “Helvetica”, 2024. Issue 1 (61). P. 47–54.

27. Ohrenych Yu. O., Krasnoshchok Ya. V. Impact of offshore zones on tax planning of enterprises: types, features, measures to counteract tax evasion. *Financial Strategies of Innovative Economic Development: Proceedings Scientific Publications (Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки: Збірник наукових праць)*. Zaporizhzhia : Publishing House «Helvetica», 2023. Issue 2 (58). P. 80–89.

28. Ohrenych Yu. O., Krasnoshchok Ya. V. Peculiarities of the tax system functioning and the role of tax authorities: domestic and international experience, reform areas. *Financial Strategies of Innovative Economic Development: Proceedings Scientific Publications (Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки: Збірник наукових праць)*. Zaporizhzhia : Publishing House «Helvetica», 2025. Issue 1 (65). P. 70–77.

29. Ohrenych Yu. O., Pronoza N. O. The impact of the taxation system on the financial stabilityof enterprises in the context of digitalization of the economy. *Financial Strategies of Innovative Economic Development: Proceedings Scientific Publications (Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки: Збірник наукових праць)*. Zaporizhzhia : Publishing House «Helvetica», 2025. Issue 2 (66). P. 9–16.

30. Taxation in the digital economy : new models in Asia and the Pacific / edited by N. Hendriyetty, C. Evans, C. J. Kim [et al.]. London : Routledge, 2023. 327 p.

31. Taxation, International Cooperation and the 2030 Sustainable Development Agenda / edited by I. J. Mosquera Valderrama, D. Lesage, W. Lips. Cham : Springer, 2021. 225 p.

32. The power to tax in Europe / edited by J. Lindholm, A. Hultqvist. Oxford : Hart Publishing, 2023. 280 p. (Swedish Studies in European Law ; vol. 14).

**Інформаційні ресурси**

1. Дані та аналітика. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/.

2. Діяльність. Державна казначейська служба України. URL: https://www.treasury.gov.ua/.

3. Діяльність. Плани та звіти роботи. Державна митна служба України. URL: https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti.

4. Діяльність. Показники роботи. Державна податкова служба України. URL: https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/.

5. Дослідження. Економіка. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: https://razumkov.org.ua/napriamky/ekonomika.

6. Економічні підсумки року. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products/economic_results_of_year.

7. Законодавство. Верховна Рада України. URL: https://www.rada.gov.ua/.

8. Міжнародне співробітництво. Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/IntCooperation/General/.

9. Міжнародний інститут статистики (ISI). URL: https://www.isi-web.org/.

10. Перелік країн, з якими Україною укладено угоди про уникнення подвійного оподаткування. Всеукраїнська мережа ЛІГА: ЗАКОН. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000087.html.

11. Основні показники. Держстат. URL: https://stat.gov.ua/.

12. Теми. Податок. Організація економічної співпраці та розвитку (Organisation for Economic Co-operation and Development). URL: https://www.oecd.org/tax/.

13. About ATO. Australian Taxation Office. URL: https://www.ato.gov.au/about-ato.

14. About IRS. Internal Revenue Service (IRS). URL: https://www.irs.gov/about-irs.

15. About Israel Tax Authority. Israel Tax Authority. URL: https://www.gov.il/en/pages/about-israel-taxes-authority.

16. Business taxes. Government of Canada. URL: https://www.canada.ca/en/services/business/taxes.html.

17. Businesses and organisations. Australian Taxation Office. URL: https://www.ato.gov.au/businesses-and-organisations.

18. Calculators and tools. Australian Taxation Office. URL: https://www.ato.gov.au/calculators-and-tools.

19. Canada Border Services Agency. Government of Canada. URL: https://www.cbsa-asfc.gc.ca/menu-eng.html.

20. Canada Revenue Agency. Government of Canada. URL: https://www.canada.ca/en/revenue-agency.html.

21. Central Taxes. Department of Revenue, Government of India. URL: https://dor.gov.in/central-taxes.

22. Chi siamo. Agenzia delle Entrate. URL: https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/guest/agenzia/chi-siamo.

23. Estadísticas. Agencia Tributaria. URL: https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/estadisticas.html.

24. File your taxes for free. Internal Revenue Service (IRS). URL: https://www.irs.gov/filing/free-file-do-your-federal-taxes-for-free.

25. Información institucional. Agencia Tributaria. URL: https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/informacion-institucional.html.

26. Information of the National Tax Service. National Tax Service. URL: https://www.nts.go.kr/nts/cm/cntnts/cntntsView.do?mi=6729&cntntsId=8131.
27. Money and tax. His Majesty's Revenue and Customs (HMRC). URL: https://www.gov.uk/browse/tax.
28. Online services. Australian Taxation Office. URL: https://www.ato.gov.au/online-services.
29. Pagamenti e rimborsi. Agenzia delle Entrate. URL: https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/guest/cittadini/pagamenti-e-rimborsi.
30. Privatpersonen. Bundeszentralamt für Steuern. URL: https://www.bzst.de/DE/Privatpersonen/privatpersonen_node.html.
31. Services en ligne. Direction générale des Finances publiques) (DGFiP). URL: https://www.economie.gouv.fr/dgfip/services-en-ligne.